- Title – गरुड़ पुराण
- Accession No – Title –
- Accession No –
- Folio No/ Pages – 5×2=10
- Lines-
- Size
- Substance Paper –
- Script Devanagari
- Language – संस्कृत
- Period –
- Beginning – श्री गणेशायनमः । नमः परमात्मने ...
- End – मायापाशेरऽवद्धाय: समृतोऽवंधनं ब्र
- Colophon-
- Illustrations -
- Source -
- Subject - पुराण (साहित्य)
- Revisor -
- Author - वेदव्यास
- Remarks- अपूर्ण

Sonam

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ ॐ नमः परमात्मने श्रीपुराणपुरुषोत्तमाय नारायणं नमस्कृ[त्य] नरं चैव नदयं जा

स्वतिं व्यासं ततो जयमुदीरयेत् ॥१॥ धर्म्मदृढ वद्धमूलो वेदस्कंधः पुराणशाखाढ्यः ॥ क्रतुकुसु तप्रेतमुरे

सूदनपादपो जयति ॥२॥ नैमिषे निमिषक्षेत्रे ऋषयः शौनकादयः ॥ सत्रं स्वर्गाय लोकाय खमेवत ॥

त ॥१॥ एकदा मुनयः सर्वे प्रातर्हुतहुताग्नयः ॥ पुराणकं समासीनं सूतं प्रपुच्छुरादरात् ॥३॥ ॥५॥ चिता

सेतिहासानि सुव्रत ॥ आख्यातान्यप्यधीतानि धर्म्मशास्त्राणि चानघ ॥४॥ कुस्यत ॥ पमगाचो

त्वनो कर्म्मजां गतिं ॥ मरणं च तथा जन्म [illegible] प्रेतत्वे चौर्ध्वदैहिकं ॥५॥ स्तत ६०॥ त नोग

हाभागाः पुराणश्रुतिसंमतं ॥ यदुक्तं पक्षिराजाय विष्णुना प्रभुविष्णुना ॥ धातदहं ॥६॥ स्व

सर्वलोकहिताय वै ॥ पीतांबरधरं विष्णुं शंखचक्रगदाधरं ॥७॥ कौस्तुभोद्भासितोरस्कं वनमाल

भूषितं ॥ प्रण[म्य] न्यपुंडरीकाक्षं गरुडो वाक्यमब्रवीत् ॥ गरुड उवाच ॥ भवत्प्रसादाद्वैकुंठ त्रैलोक्यं

राचरं ॥ मया विलोकितं सर्वं मुक्त्वा माधव मम प्ययमं ॥८॥ भूर्लोकात्सत्यपर्यंतं पुरं याम्यं विना प्रभो

कः सर्वलोकानां प्रभुः सर्वजंतुभिः ॥९॥ मानुष्यं तत्र भूतानां भुक्तिमुक्त्यालयं प्रभो ॥ व्रतेसु ॥राम॥

कोनं भूतो न भविष्यति ॥१०॥ गायंति देवाः किल गीतकानि धन्यास्तु ये भारत भूमिभागे ॥ स्व

स्य फलार्जनाय भवंति भूयः पुरुषासुरत्वात् ॥११॥ भगवन्भूतभव्येशस्वरेस्वन मोस्तुते ॥ वे

॥गरुड॥

॥१८॥

सम
कु
पते
ततः॥५८
तत्तो
याना
यं
छे
ज
ए
व
व
च

2

त्व
धो
तथा
हेत
सं
त्रि

॥राम॥

॥१८॥

२

समायुक्तं लोभमोहसमावृतं ॥५३॥ दहेयं सर्वगात्राणि दिव्यान् लोकान् स गच्छतु ॥ एवं मंत्रं समुच्चार्य शीघ्रं
कुर्यात्प्रदक्षिणां ॥५४॥ अर्द्धदग्धे तु पादे हे दद्यादाज्याहुतिं पुनः ॥ अस्मात्त्वमधि जातोसि त्वदयं जा
यतां पुनः ॥५५॥ असौ स्वर्गाय लोकाय स्वाहा ज्वलति पावके ॥ जातवेदमुखे चैकामेकां प्रेतमुखे
ततः ॥५६॥ एवमाज्याहुतिं दत्वा तिलमिश्रां समंत्रकां ॥ रोदितव्यं ततो गाढमेवं तस्य सुखं भवेत् ॥५
ततो जनैस्ततः सर्वैः कर्तव्यं करताडनं ॥ चिह्नुविस्मारिते शब्दे नहरित्ते शवदले स्थिते ॥५८॥ चिता
या वाममार्गेन परावृत्त खगाधिपः ॥ यमगाथां च गायंतः आगच्छेयुर्जलाशयं ॥५९॥ यमगाथे
यं अहरहर्नयमानो गामश्वं पुरुषं पशुं ॥ वैवस्वतो न तृप्यति सुरापा इव दुर्मती ॥६०॥ ततो ग
घे जलाभ्यासे सचेलस्नानमाचरेत् ॥ पुत्रेणादत्ते तैः सर्वैर्गोत्रिभिर्हितबांधवैः ॥६१॥ स्व
जात्यैः परजात्यैर्वा पश्चाद्देयो जलांजली ॥ अधरोत्तरयोः स्नात्वा ग्रंथिं दत्वा च वस्त्रयो
॥६२॥ एवमेकं वरो मूलादर्घाद्दद्याज्जलांजलिं ॥ ततः स्याज्येन वाऽहानि गोत्रिभिर्दत्तघा
वनं ॥६३॥ जलांजलिप्रदादानं गच्छति द्विजसत्तमाः ॥ तदायस्मिन्निमित्ते स्यात्स्थानेयो मार्ज्जहेत
यां ॥६४॥ व्याप्नुतिं समयेत्तस्मात्स्थानात्तु सर्वं वर्जयेत् ॥ स्त्रीसमूहोग्रतो गच्छेत्पृष्ठतो नरसं
चयः ॥६५॥ कार्यं चाचमनं तावत्पाषाणोपरि संस्थिते ॥ यवांश्च सर्षपान् दूर्वाः जलपात्रे

च त्वं च गतेऽस्मद्देयः काष्ठं नयते चितां ॥ अनुव्रजेच्चाया विप्रस्त्रिरात्रमशुचिर्भवेत् ॥ ३९ ॥ त्रिरात्रे समतिसंपूर्णे
नदीं गत्वा समुद्रगां ॥ प्राणायामशतं कृत्वा घृतं प्राश्य विशुध्यति ॥ ४० ॥ गतश्चानेन विप्रेण मृते शूद्रे चिता
स्थले ॥ क्षत्रियस्तु द्विपो वैश्यस्त्रिषु शुद्रस्तु धंरपि ॥ ४१ ॥ गच्छंश्च स्त्री यववर्णेषु विप्रोदात्तं जलांजलिं
पुत्रस्तु वा धवैः सार्द्धं गोत्रिभिः सर्वशोऽपि ॥ ४२ ॥ पितुः प्रेतगतिं दृष्ट्वा स्कंधे वा रोप्य वा धवाः ॥ गत्वा स्मश
ानदेशे तत्प्राङ्मुखवस्त्रोत्तरामुखः ॥ ४३ ॥ अदग्धपूर्वायां भूमौ स्थितां तत्रैव कारयेत ॥ श्रीखंड तुलसी काष्ठैः
शमीपालाशसंभवैः ॥ ४४ ॥ संमृज्य चोपलिप्याथ उल्लिख्याभ्युक्ष्य वेदिकां ॥ अभ्युक्ष्योपसमाधाय वह्निं
तत्र विधानतः ॥ ४५ ॥ सर्वांगं स्नापयेत्प्रेतं तादृर्यपूतेन वारिणा ॥ मुखे च दक्षिके कर्णे च हृदये चंदनं
क्षिपेत ॥ ४६ ॥ घृतेर्विलिप्य सावस्थां दुत्तरेस्य शिरस्तथा ॥ स्वगोत्रेण गृहीत्वा तं चितायां स्थाप
येत्सवं ॥ ४७ ॥ नग्नदग्धं न कुर्वीत किंचिद्देयं परिच्छदं ॥ चितारोपितप्रेतस्य दद्यादाज्याहुतिं मुखे ॥ ४८ ॥
यमाय चांतकायेति मृत्यवे ब्रह्मणे तथा ॥ पूर्वाहुतेऽस्य संप्रज्य देवं क्रव्याद संज्ञकं ॥ ४९ ॥ चितायां श
वयुक्तायां वह्निं मुद्दीपयेत्ततः ॥ अपसव्येन पुत्रादिरग्निमादाय हस्तयोः ॥ दक्षिणाभिमुखो भूत्वा मं
त्रमुच्चारयेदिदं ॥ त्वं भूतकृज्जगद्योने त्वं भूतपरिपालक ॥ ५० ॥ मृतः संसारकस्तस्मादेनं स्वर्गं मृतं न
य ॥ कृत्वा सुदुःकरं कर्म जानता वाप्यजानता ॥ ५१ ॥ मृत्युकालवशप्राप्तं नरं पंचत्वमागतं ॥ धर्माधर्म

श्री

॥गरुड॥ तावद्धर्मं समाचरेत् ॥२१॥ अस्वस्थः प्रेरितश्चान्येन न किंचित्कर्तुमुत्सति ॥ जीवतोऽस्यम

॥४॥ देहिकं ॥२२॥ वायुरूपः क्षुधाविष्टो भ्रमते हि दिवानिशं कृमीः कीटपतंगो वा जायते गच्छंतमनुगच्छति

सद्य नैचिसवसे जातः स घोविनस्यति ॥२३॥ यावत्स्वस्थमिदं शरीरमरुजं नवः ॥२७॥ सूर्येऽन

वच्चेंद्रियशक्तिरप्रतिहता यावत्क्षयो नायुषः ॥ आत्मश्रेयसि तावदेव विदुष ॥ना हृदं तद्धि जा

न्संदीप्ते भवने तु कूपखननं प्रत्युद्यमः कीदृशः ॥२४॥ इति श्रीगरुडपुराणे प्रेत जन्मकृतादाना

गरुड उवाच ॥ स्वहस्तेन किं फलं दाने परहस्ते च के गुणाः स्वस्थावस्थैः सं सै ते धर्मादि तेन स्वह

ज्युश्रुम या ॥१॥ श्रीभगवानुवाच ॥ एकाकी स्वस्थचित्तस्य अस्वस्थस्य तु गांधपातं जायते ॥ धर्मादे

स्नानहीनस्य चाऽयुतं ॥२॥ द तं मृतस्य लक्षं च विधिपूर्वं च तत्समं ॥ तीर्थयात्रास च नारिमुनयः

लं हि पुण्यदा ॥३॥ पात्रं प्राप्य स्वहस्तेन दानं दद्याद्दिने दिने ॥ पात्रे दत्तं तु यद्दानं अत्र र्थेनैवमुत्र च पु. २५.३५

४॥ अपापो जायते दाता पात्रदोषश्च नस्पृशेत् ॥ विवशीतापहो मंत्रवह्नी किं नेनदे वैश प्रेत ज्युश्रुम

दात्त च्चंप्रत्यहं पात्रे निमित्तेषु विशेषतः ॥ नापात्रे विदुषा देयमात्मनः श्रेयमि ॥ मपि विशेषेण

त्रेया गोप्रदतादातारं नरकं नयेत् ॥ कर्पूरं कदलीदलं बुगरलं व्यालेष्वपत्ते ऽना नान्यात्कि

सर्वजलाशयेषु पतितं तस्य को च मुक्ताफलं ॥ सुदीरं च तदेव मेघसलिलं दीरे च विनादाने

वंदानपरोपकारकर्माणि पात्रानुरूपफलं ॥ च॥ उदारो धार्मिकः सौम्यः प्राप्यात्तिविप्र कं फलमाप्

रामः
२

॥गरुड॥
॥३॥

6

किंस्वकुर्वित केशव ॥ ६ ॥ श्रीकृष्ण उवाच ॥ एकादशाहे प्रेतस्य यस्य नोत्सृज्यते वृषः ॥
स्यक्ते तैः श्राद्धशतैरपि ॥ ७ ॥ श्रुत्वा यो वृषोत्सर्गं कुरुते पिंडपातनं ॥ नोपतिष्ठति तच्छेष्ठं घति
लं ॥ ८ ॥ यः कुर्वीत वृषोत्सर्गं जीवन्स्वस्य मृतस्य वा ॥ पितृलोकं गतः सोपि मोदते पितृभिः सन
गं चदनानि कृत्वा तीर्थे म्रियेत यः ॥ यती च ब्रह्मचारी च मृत्वा गच्छेत्परं पदं ॥ १० ॥ वृषोः जा
तिधर्मं समाचरेत् ॥ यतित्वाद्योम्रतियाति सा गच्छेद्ब्रह्मशाश्वतं ॥ ११ ॥ सपुत्रो वाप्यपुत्रो वान्नना
जीवितोऽस्य स्वयं कुर्यात्मृतो गच्छत्यमाप्नुयात् ॥ १२ ॥ विकर्म कुरुते योपि सिष्टाचारविवर्जि
दिकं कुर्वन्न गच्छेद्यमाप्नुयात् ॥ १३ ॥ पुत्रः पौत्रः पिता पत्नी दौहित्रो दुहिता यथा ॥ गोनादे नयः
वा मृते कुर्याद्वृषोत्सर्वं ॥ १४ ॥ गरुड उवाच ॥ पुत्रा यस्य न विद्यंते न भ्राता न च बांधवः मंत्रच
तीवितस्य कः कुरुते क्रियां ॥ १५ ॥ यमदूतैर्महामार्गे नीतः किं चोपजीवति ॥ केन यश्च प्रेत
पीविपज्ञतः ॥ १६ ॥ एतन्मे संशयं देव छेत्तुमर्हस्यशेषतः ॥ श्रीभगवानुवाच ॥ त्यामिस रोवैषं
गेनैव चनैव च ॥ येन केनाप्युपायेन पुत्रस्य जननं चरेत् ॥ १८ ॥ यानि यानि च दानानि न्यात्कि
तानि तानि च सर्वाणि स्वयं तिष्ठति चाग्रतः ॥ १९ ॥ गोमहिरण्यवस्त्रादि भोजनादानि
निविचित्रा मद्य भोज्यानि यानि च ॥ २० ॥ यत्र यत्र वसेज्जंतुस्तत्र तान्युपजीवति ॥ नमाप

पृ. २५.९५
[illegible]

राम
२

तोद्रोषेणाभिप्यते ॥२५॥ गृहे ह्यर्थानिवर्तंते श्मसानो मित्रबांधवाः ॥ शुभाशुभं कृतं कर्म गच्छंतमनुगच्छति
॥२६॥ शरीरं दहते वह्निः संचितं कर्म कृतं सह पुण्यं वा यदि वा पापं भुंक्ते सर्वत्र मानवः ॥२७॥ सूर्येण
स्नामिते ताद्रूप्यन्नं दत्तं हि जातवेदसे यत्तेषु नं तस्य को मे भोक्ता भविष्यति ॥२८॥ नाहं ददे तं हि जा
येति नाग्नौ तीर्थे सुहृज्जनेन ज्ञानामीति तद्धितं प्रातः कस्य भविष्यति ॥२९॥ पूर्वे जन्म कृता दाना
ल्लभ्यते बहु चाल्पकं ॥ एतादृशं परिज्ञाय धर्मार्थे दीयते धनं ॥३०॥ धनेन धार्यते धर्मो दितेन श्रद्धा
पारवग श्रद्धाविहीनो यत्कर्म नेहामुत्र फलप्रदं ॥३१॥ धर्मात्संजायते ह्यर्थो धर्मात्कामोभिजायते ॥ धर्मादे
वापवर्गो अतस्माद्धर्मं समाचरेत् ॥३२॥ श्रद्धया धार्यते धर्मो बहुभिर्नार्थराशिभिः ॥ अकिंचना हि मुनयः
श्रद्धावंतो दिवं गताः ॥३३॥ अश्रद्धया हुतं दत्तं तपस्तप्तं कृतं च यत् ॥ असदित्युच्यते ताहर्य नेह मुत्र च
तत्फलं ॥३४॥ इति श्रीगरुडपुराणे प्रेतकल्पे द्वितीयोध्यायः ॥२॥ गरुड उवाच केन मार्गेण केन देवेश प्रेत
त्वं न प्रजायते पृथिव्यां सर्वजंतूनां तन्मे ब्रूहि केशवः ॥१॥ श्रीभगवानुवाच ॥ शृणु वक्ष्यामि स
र्वेषां क्रियां तार्क्ष्य ऐहिकीं ॥ स्वरूपेणैव साकाया मोक्षकामैस्तु मानवैः ॥२॥ स्त्रीणामपि विशेषेण
पंचवर्षाधिकस्य च ॥ वृषोत्सर्गादिकं कार्यं प्रेतत्वविनिवर्तये ॥३॥ वृषोत्सर्गं विना नान्यत्कि
चिदस्ति महितं तथा ॥ अन्नो जीवन्मृतस्येह वृषोत्सर्गं करोति यः ॥४॥ प्रेतत्वेन भवेत्तस्य विना दानै
र्विनामरवैः ॥ गरुड उवाच कदा कुर्यात्वृषोत्सर्गं जीवनस्वस्य मृतस्य च ॥ कुर्वन्नाकिंफलमाप्नो

पु. ५४.५५

॥ राम ॥
॥३॥

कर्त्तेषु ब्रह्मवादिनः ॥१२॥ मानुष्यं यः समासाद्य स्वर्गमोक्षप्रसाधकं । द्वयोर्न साधयेदेकं तेनात्मा वंचितो
ध्रुवं ॥ अशीतीसहस्रमीशो वै सहस्राणि लक्षमिच्छति ॥ राज्यमिच्छति लक्षी च राज्येपि चक्रवर्त्तितां ॥१४॥
चक्रवर्त्त्यपि देवत्वं देवोपीन्द्रत्वमिच्छति ॥ इंद्रोप्यूर्द्ध्वगतिं चेछत्तृष्णानश्येत्तृषापिन ॥१५॥
तस्मात्वान्ते धनं याति वित्तं सोमोक्षमाप्नुयात् ॥ तृष्णाया चाविमृतस्तु नरकं प्रतिपद्यते ॥१६॥ येन
शुक्लीकृता हंसाः शुकाश्च हरितीकृताः ॥ मयूराश्चित्रिता येन स मे वृत्तिं विधास्यति ॥१६॥ स्वात्माधी
नः पुमांस्तावत्सुखी भवति निश्चितं ॥ तथा च विषयाधीनो दुःखी भवति सर्वदा ॥१७॥ कुरंगमातंग
पतंगभृंगमीना हताः पंचभिरेव पंच ॥ एकः प्रमादी स कथं न हन्यते यः सेवते पंचभिरिंद्रियैश्च ॥१८॥ मा
तापितृमयो बाल्ये यौवने दयितामयः ॥ पुत्रपौत्रमयश्चांते मूढो नात्मामयः क्वचित् ॥१९॥ लोहदारुमयैः पाशैः
पुमान् बद्धो विमुच्यते ॥ पुत्रदारामयैः पाशैः बद्धो नैव प्रमुच्यते ॥२०॥ म्रियते न शोच्यते मूढो बालो वृद्धो
युवापि वा ॥ सुखदुःखयुतो मृत्वा पुनरायाति याति च ॥२१॥ एकस्मिन् पादपे यद्वत् कुंतानां समा
गमः ॥ एवं पुत्रकलत्राणां संगमः समुपस्थितः ॥२२॥ मृतं शरीरमुत्सृज्य काष्ठलोष्टसमं क्षितौ ॥ स
र्वेषां पश्यतामेव मृत्यु सर्वं परित्यजेत् ॥२३॥ एकः प्रजायते जंतुरेक एव विलीयते ॥ एको हि भुंक्ते
सुकृतं एक एव च दुःकृतं ॥२४॥ एक पापानि कुरुते फलं भुंक्ते महाजनः ॥ भोक्तारो विप्रमुच्यंते क

जेत्॥ मायापाशैः प्रबद्धोयः स मुक्तोबंधनंव्रजेत्॥२५॥ इति श्रीगरुडपुराणेप्रेतकल्पेप्रथमोध्यायः॥१॥
हरिरुवाच॥ एतत्तेकथितं तार्क्ष्य कथयिष्याम्यतः परं॥ जंतुभेदादिकं सर्वं मानुष्याणांहितायच॥१॥
चतुराशीतिलक्षाणि चतुर्भेदाश्च जंतवः॥ अंडजाः स्वेदजाश्चैव उद्भिज्जाश्च जरायुजाः॥२॥ एकविंशति
लक्षाणि अंडजापरिकीर्तिता॥ स्वेदजास्ताह्यैततत्संख्या उद्भिज्जास्तथा स्मृता॥३॥ जरायुजास्तथा
संख्या मानुषाद्यास्तु ते स्मृता॥ सर्वेषांप्राणिनां मध्ये मानुषत्वं सुदुर्लभं॥४॥ पंचेंद्रियानिधानं तद्
कुपुण्यैरवाप्यते॥ ब्राह्मणः क्षत्रियो वैश्यस्तथाशुद्रश्चतुर्थकः॥५॥ रजकश्चर्मकारश्च नटो वर
ट एव च॥ कैवर्तमेदभिल्लाश्च सप्तैता अंत्यजा नयः॥६॥ म्लेच्छोद्भवद्भेत्तेया ज्ञाति भेदास्त्रयोद
श॥ जंतूनामिह सर्वेषां जातिभेदासहस्रशः॥७॥ आहारो मैथुनं निद्रा भयं क्रोधश्च काश्यपः॥
जायते सर्वजंतूनां विवेकोदुर्लभं परं॥८॥ एकपादादिरूपैश्च दशभेदाह्निमानवा॥ कृष्णसार
मृगोयत्र धर्मदेशः स उच्यते॥९॥ ब्रह्माद्यादेवताः सर्वे ऋषयः पितरः स्तथा॥ धर्मसत्यंच वि
द्याच तत्रतिष्ठंति सर्वदा॥१०॥ भूतानां प्राणिनः श्रेष्ठाः प्राणिनां बुद्धिजीविनः॥ बुद्धिमत्सु नराः श्रे
ष्ठाः नरेषु ब्राह्मणाः स्मृता॥११॥ ब्राह्मणेषु च विद्वांसो विद्वत्सु कृतबुद्धयः॥ कृतबुद्धिषु कर्तारः॥

जंतूनां मंडजादीनां नवछिद्राणि सन्ति हि ॥ २२ ॥ दशमं तालुरंध्रं च शरीरे मनुजस्य च ॥ ८ ॥

सादेन जंतूनां कर्म जायते ॥ १३ ॥ मानुषत्वं लभेल्लोकस्मान्नरत्वमाप्नोति विवेकयं ॥ नयतेकः सुरश्रेष्ठ देह मासाद्य कुत्रचित ॥ १४ ॥ कथं तितानी दुष्यानि यस्य श्रेयोपकथं भवेत ॥ स्वकर्माणि कृतानि कथं मो कुं प्रसर्पति ॥ १५ ॥ श्रीभगवानुवाच ॥ शृणु तार्क्ष्य महाभाग सर्वमेतद्यथातथं ॥ प्रीत्या कथयतो मत्तः सहस्नान्सि भवान्यत ॥ १६ ॥ विकर्मणः प्रभावेन वंशच्छेदो भवेन्नृणां ॥ तेन स नरकं याति यावत्पापस्य संक्षयः ॥ १७ ॥ परस्य योषितं हृत्वा ब्रह्मस्वस्य च हारकः ॥ सतस्त्रिर्जलेरण्ये जायते बुल राक्षसः ॥ १८ ॥ हीनजातौ प्रजायेत रत्नानामपहारकः ॥ कर्मयद्दमिथ्याये तन्निगमनिजायते ॥ १९ ॥ शरीरमेव म्रियते नैवात्मा म्रियते खग ॥ नैनं छिंदंति शस्त्राणि नैनं दहति पावकः ॥ न चैनं क्लेदयंत्यापो न शोषयति मारुतः ॥ २० ॥ चक्षुषी नासिके कर्णौ पायूपस्थौ मुखं तथा ॥ नाभेस्तु मूर्द्ध पर्यंतः सूर्द्धं छिद्राणि चाष्टवै ॥ २२ ॥ प्राणपुण्यात्मनां नाभेरूर्द्ध छिद्रेण याति वै ॥ अधः हि द्वारेण पापा तिर्यग्याति विगति नराः ॥ २३ ॥ मृतस्य सर्वकर्माणि शास्त्रोक्त विधिना खग ॥ मृतकस्य दिनारभ्य यावत्तदर्द्धं समाचरेत ॥ २४ ॥ यत्र यत्र वसेद्देह तत्र तत्र शुभाशुभं ॥ मनोवाक्काय जं नित्यं जंतुर्भंक्ते न संशयः ॥ २५ ॥ कर्मणस्तु हेतोर्नास्ति स्वयमेव कृतस्य च ॥ पूर्वस्यमेव भो क्तव्यं कृतं कर्म शुभाशुभं ॥ २६ ॥ मृतः सुखमवाप्नोति मायापाशेनैव बध्यते ॥ पाशबद्धनरस्येह विकर्माणि मनोभ्रमेत ॥ २७ ॥ मायापाशैरवद्धोयः सम्मतोऽवंधनं च